

PRZEWODNIK PO PRAWIE ADMINISTRACYJNYM

redakcja naukowa Wojciech Jakimowicz

Wojciech Jakimowicz, Dorota Dąbek, Iwona Niżnik-Dobosz
Piotr Dobosz, Joanna Człowiekowska, Marta Kisielowska
Mariusz Kotulski, Mariusz Krawczyk, Joanna Lemańska
Mariusz Oleś, Aleksandra Puczko, Ewa Skorczyńska
Michał Sobol, Przemysław Wszolek, Paweł Czop
Witold Górny, Maciej Hadel, Agnieszka Jędrzczak, Paweł Król
Paweł Mysłowski, Łukasz Pośpiech, Natalia Rysz, Grażyna Sarnes

---

SERIA AKADEMICKA

2. WYDANIE

PRZEWODNIK PO PRAWIE ADMINISTRACYJNYM

redakcja naukowa Wojciech Jakimowicz

Wojciech Jakimowicz, Dorota Dąbek, Iwona Niżnik-Dobosz
Piotr Dobosz, Joanna Człowiekowska, Marta Kisielowska
Mariusz Kotulski, Mariusz Krawczyk, Joanna Lemańska
Mariusz Oleś, Aleksandra Puczko, Ewa Skorczyńska
Michał Sobol, Przemysław Wszolek, Paweł Czop
Witold Górny, Maciej Hadel, Agnieszka Jędrzczak, Paweł Król
Paweł Myśłowski, Łukasz Pośpiech, Natalia Rysz, Grażyna Sarnes

---

SERIA AKADEMICKA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

2. WYDANIE

Stan prawny na 1 lipca 2016 r.

Wydawca
Izabella Matecka

Redaktor prowadzący
Joanna Maź

Opracowanie redakcyjne
Anna Krzesz

Łamanie
Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-8092-485-7

2. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	15
Rozdział pierwszy	
Administracja	17
1. Uwagi ogólne	17
2. Poszukiwanie zamkniętej definicji administracji publicznej	18
3. Opisywanie administracji publicznej przez jej cechy	20
4. Formy działania administracji publicznej	39
Rozdział drugi	
Prawo administracyjne	53
1. Poszukiwanie definicji prawa administracyjnego	53
2. Cechy prawa administracyjnego	55
3. Stosunek administracyjnoprawny	71
4. Sytuacja administracyjnoprawna	84
5. Normy prawa administracyjnego	88
6. Sankcje w prawie administracyjnym	93
7. System prawa administracyjnego	96
8. Granice prawa administracyjnego	96
Rozdział trzeci	
Tworzenie prawa administracyjnego	101
1. Zagadnienia ogólne	101
2. Konstytucyjne kategorie powszechnie obowiązujących źródeł prawa administracyjnego	112
3. Prawo wewnętrzne	162
4. Tak zwane swoiste kategorie źródeł prawa administracyjnego	168
5. Publikacja i promulgacja źródeł prawa	183
6. Tak zwane niezorganizowane źródła prawa administracyjnego	188

Rozdział czwarty

Zasady ogólne prawa administracyjnego	210
1. Niektóre zasady wywodzące się z zasady demokratycznego państwa prawnego	210
2. Niektóre zasady odnoszące się do organów administracji publicznej	239
3. Zasady ogólne kodeksu postępowania administracyjnego	252

Rozdział piąty

Podmioty administracji publicznej	259
1. Organy administracji publicznej	259
2. Samorząd	274
3. Zakład administracyjny	283
4. Katalog innych podmiotów administracji publicznej	293
5. Wykonywanie funkcji publicznych i realizacja zadań publicznych przez organizacje społeczne	300
6. Prywatyzacja funkcji administracji publicznej i zadań publicznych	304

Rozdział szósty

Struktura administracji publicznej i związki między jej podmiotami	309
1. Struktura administracji publicznej	309
2. Związki między podmiotami administrującymi	318

Rozdział siódmy

Administracja rządowa	332
1. Centralne organy administrujące poza administracją rządową	332
2. Centralna administracja rządowa	342
3. Terenowa administracja rządowa	377

Rozdział ósmy

Samorząd terytorialny	396
1. Zagadnienia ogólne	396
2. Referendum lokalne	418
3. Konsultacje społeczne	429
4. Samorząd w gminie	434
5. Samorząd w powiecie	452
6. Samorząd w województwie	464
7. Związki i porozumienia komunalne	475
8. Mienie komunalne i gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego	488
9. Nadzór nad samorządem terytorialnym	499
10. Samorządowe kolegia odwoławcze	520

Rozdział dziewiąty

Podmioty relacji zewnętrznych	530
1. Triada Bernatzika	530
2. Współczesne możliwości uzupełniania triady Bernatzika	565

Rozdział dziesiąty

Akt administracyjny	573
1. Akt administracyjny	573
2. Klasyfikacja aktów administracyjnych (decyzji)	578
3. Mechanizm powstania aktu administracyjnego	584
4. Luzy decyzyjne	608
5. Inne elementy subiektywizmu w mechanizmie przygotowywania aktu	624
6. Problem upływu czasu w przygotowaniu aktu administracyjnego (decyzji)	634
7. Zawartość aktu administracyjnego (decyzji)	639
8. Obowiązywanie aktu administracyjnego (decyzji)	648
9. Wadliwość aktu administracyjnego (decyzji)	659

Rozdział jedenasty

Inne formy stosowania prawa administracyjnego	668
1. Akty i czynności egzekucyjne	668
2. Tak zwane działania bezpośrednio zobowiązujące	676
3. Dwustronne i wielostronne działania administracji	683
4. Ugoda administracyjna	688
5. Przyrzeczenie administracyjne	690
6. Działania faktyczne administracji	692
7. Bezczynność i milczenie administracji publicznej	695

Rozdział dwunasty

Sądownictwo administracyjne	704
1. Zagadnienia ogólne	704
2. Ustrój sądów administracyjnych	714
3. Przedmiot ochrony	720
4. Podmioty	726
5. Przedmiot i zakres kontroli sądu administracyjnego (przedmiot i zakres zaskarżenia)	734
6. Skarga	760
7. Przedmiot rozpoznania	764
8. Przedmiot orzekania i jego zakres	768
9. Dwuinstancyjność sądownictwa administracyjnego	777
10. Skuteczność wyroków sądu administracyjnego	782

Rozdział trzynasty

Pozostałe formy kontroli administracji publicznej	788
1. System kontroli administracji	788
2. Kontrola zewnętrzna	808
3. Kontrola wewnętrzna	867

Rozdział czternasty

Aksjologia prawa administracyjnego	877
1. Aksjologia i aksjologia prawa	877
2. Ogólna charakterystyka aksjologii prawa administracyjnego	884
3. Przegląd podstawowych wartości w prawie administracyjnym	896

Autorzy	945
----------------------	------------

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- EKSL** – Europejska Karta Samorządu Lokalnego sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1985 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607 z późn. zm.)
- k.c.** – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.p.a.** – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23)
- k.p.c.** – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- Konstytucja** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- KPP** – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 202/2 z 7.06.2016, s. 389)
- nowelizacja z 2015 r.** – ustawa z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. poz. 658)
- o.p.** – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.)
- p.g.g.** – ustawa z dnia z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 196 z późn. zm.)
- p.o.ś.** – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 672 z późn. zm.)
- p.p.s.a.** – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 718)
- p.r.d.** – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- p.s.w.** – ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)
- p.u.s.a.** – ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1647 z późn. zm.)
- p.u.s.p.** – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 133 z późn. zm.)

- p.w. u.s.t.** – ustawa z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 z późn. zm.)
- pr. bud.** – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 290)
- pr. pras.** – ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.)
- pr. prok.** – ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. poz. 177)
- pr. stowarzysz.** – ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1393 z późn. zm.)
- pr. wodn.** – ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.)
- pr. zgromadz.** – ustawa z dnia 5 lipca 1990 r. – Prawo o zgromadzeniach (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1485)
- Regulamin Sejmu** – uchwała Sejmu z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: M.P. z 2012 r. poz. 32 z późn. zm.)
- r.z.t.p.** – rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 283)
- TFUE** – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 202/1 z 7.06.2016, s. 47)
- TUE** – Traktat o Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 202/1 z 7.06.2016, s. 13)
- u.d.a.r.** – ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 543 z późn. zm.)
- u.d.i.p.** – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2058 z późn. zm.)
- u.d.p.p.** – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.)
- u.f.p.** – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
- u.g.k.** – ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 573)
- u.g.n.** – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.)
- u.k.a.r.** – ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092)
- u.k.r.b.** – ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 113 z późn. zm.)
- u.o.a.n.** – ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 296)
- u.o.d.o.** – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 922)
- u.o.p.** – ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.)
- u.o.z.o.z.** – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.)
- u.p.e.a.** – ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 599 z późn. zm.)

- u.p.o.l.** – ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 716)
- u.p.s.** – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 930)
- u.p.z.i.r.p.** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.)
- u.p.z.p.** – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 778)
- u.r.l.** – ustawa z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 400)
- u.s.d.g.** – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
- u.s.g.** – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 446)
- u.s.k.o.** – ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1659 z późn. zm.)
- u.s.o.** – ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.)
- u.s.p.** – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.)
- u.s.w.** – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 486)
- u.u.c.p.g.** – ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 250)
- u.w.a.r.w.** – ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.)
- u.z.i.n.** – ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 10)
- u.z.p.p.r.** – ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 383 z późn. zm.)
- ustawa o bibliotekach** – ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 642 z późn. zm.)
- ustawa o muzeach** – ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 987 z późn. zm.)
- ustawa o NIK** – ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1096)
- ustawa o PIP** – ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 640 z późn. zm.)
- ustawa o PIS** – ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1412 z późn. zm.)
- ustawa o Policji** – ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 355 z późn. zm.)
- ustawa o RM** – ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 392 z późn. zm.)
- ustawa o RPD** – ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2086 z późn. zm.)

- ustawa o RPO** – ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 z późn. zm.)

Publikatory i czasopisma

- AUWr** – Acta Universitatis Wratislaviensis
Dz. U. – Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Dz. Urz. UE – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
FK – Finanse Komunalne
GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
KSP – Krakowskie Studia Prawnicze
Mon. Praw. – Monitor Prawniczy
M.P. – Monitor Polski
NZS – Nowe Zeszyty Samorządowe
OMT – Organizacja. Metody. Technika
ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA – Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
OwSS – Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
PiP – Państwo i Prawo
POP – Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
PPH – Przegląd Prawa Handlowego
PPP – Przegląd Prawa Publicznego
Pr. i Środ. – Prawo i Środowisko
Prok. i Pr. – Prokuratura i Prawo
PS – Przegląd Sejmowy
RPEiS – Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Sam. Teryt. – Samorząd Terytorialny
SI – Studia Iuridica
SP – Studia Prawnicze
ZNSA – Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego
ZNUJ – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZNUŁ – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego

Inne

- ETPC** – Europejski Trybunał Praw Człowieka
GIODO – Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

---

j.s.t.	– jednostka samorządu terytorialnego
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
NTA	– Najwyższy Trybunał Administracyjny
o.z.	– ośrodek zamiejscowy
RPD	– Rzecznik Praw Dziecka
RPO	– Rzecznik Praw Obywatelskich
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TS	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UKE	– Urząd Kontroli Energetyki
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

WSTĘP

W 2013 r. został przygotowany pod kierunkiem pracowników naukowych Katedry Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego podręcznik do prawa administracyjnego będący w założeniu przewodnikiem po tym prawie. Od tego czasu w wielu obszarach objętych regulacją administracyjnoprawną dokonały się istotne zmiany normatywne. Pojawiły się również nowe opracowania naukowe i kolejne stanowiska judykatury. Ukazało się także następne – zmienione i uzupełnione – wydanie podręcznika do prawa administracyjnego autorstwa Profesora Jana Zimmermanna. Okoliczności te sprawiły, że postanowiliśmy zaktualizować przewodnik po prawie administracyjnym, kierując się przyjętym przy pracy nad jego pierwszym wydaniem założeniem o potrzebie przygotowania podręcznika pozwalającego studentom prawa i administracji na bieżące konfrontowanie kolejnych „odkryć” prawa administracyjnego na uniwersyteckich studiach prawniczych i administracyjnych dokonywanych z pomocą podręcznika autorstwa Profesora Jana Zimmermanna, z obrazem tego prawa wynikającym z aktualnych rozwiązań normatywnych i ich postrzegania w orzecznictwie. Prezentowany obecnie podręcznik ma również – jak jego wcześniejsze wydanie – charakter praktycznej pomocy dydaktycznej. Nie jest w nim przedstawiany teoretyczny wykład prawa administracyjnego, chociaż jego struktura i zakres treściowy – dla zachowania ilustracyjnej roli opracowania – nawiązują bezpośrednio do aktualnego podręcznika autorstwa Profesora Jana Zimmermanna.

Poszczególne rozdziały zostały opracowane przez zespoły osób pod kierunkiem pracowników naukowych Katedry Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego i ilustrują prawo administracyjne przez wskazanie aktualnych przykładów zaczerpniętych z obowiązujących przepisów prawa (materiał normatywny), charakterystycznych bądź inspirujących przez swoją oryginalność poglądów orzecznictwa oraz odesłanie do bibliografii dotyczącej prezentowanych zagadnień.

Podręcznik zawiera również wskazanie przykładowych podstawowych zagadnień problemowych mogących stanowić przedmiot dyskusji na ćwiczeniach, konwersato-

riach i seminariach z zakresu prawa administracyjnego, a także – być może – inspirację w poszukiwaniach tematów opracowań prac magisterskich.

Przewodnik po prawie administracyjnym jest podręcznikiem adresowanym do studentów kierunków Prawo i Administracja.

Wojciech Jakimowicz

Rozdział pierwszy

ADMINISTRACJA

MATERIAŁ NORMATYWNY

1. Uwagi ogólne

Pojęcie administracji stanowi konstytutywny element nazewniczy gałęzi prawa, która od łacińskiego słowa *administrare* nazywana jest umownie prawem administracyjnym.

Aspekt etymologiczny odnoszony jest do języka łacińskiego, w ramach którego historyczne *administrare* oznacza współcześnie tyle, co bycie pomocnym (subsydiarnym), służebnym permanentnie, obsługującym stale (nieprzerwanie), zarządzającym systematycznie i systemowo. Treść historycznego *administrare* jest współcześnie dekodowana przez pryzmat etapu rozwoju ludzkości.

Administracja stanowi połączenie czasownika *ministrare* – „służyć” z przedrostkiem *ad* – „do, ku czemuś” – swoistym wzmocnieniem oznaczającym, że owo służenie (usługiwanie) nie ma charakteru incydentalnego, jednorazowego, nie stanowi efemerydy prawnej, lecz jego działanie ma charakter stały lub przynajmniej długookresowy.

W pewnym zakresie administracja jest nieodzowna dla trwania w czasie populacji ludzkiej i z tego względu jest na swój sposób – jako idea i mechanizm – wieczna. Dopóki żyć będzie człowiek, dopóty kreować on będzie struktury administracyjne w płaszczyźnie publicznej, w obrębie prawa publicznego z ideą przewodnią *pro publico bono*, a także dla potrzeb zindywidualizowanych, w sferze wyznaczonej ramami prawa prywatnego.

Nawiązując do powyższych ustaleń, można stwierdzić, że administracja jako struktura organizacyjna o charakterze jedno- lub wieloelementowym podlega różnicowanym klasyfikacjom. Podziałem pierwotnym jest wyodrębnienie administracji publicznej i administracji prywatnej. Używając pojęcia „administracja”, nie możemy

a priori przyjmować domyślnie, że mówimy od razu o administracji publicznej, skoro wyodrębniamy koncepcyjnie i normatywnie także administrację prywatną.

Administracja publiczna to wykonywany przez państwo w sposób bezpośredni lub pośredni zarząd interesem publicznym dla realizacji dobra publicznego przy jednoczesnym respektowaniu interesu indywidualnego ze względu na korzyść powszechną, zaś administracja prywatna to zarząd interesem prywatnym. Administracja prywatna nie jest całkowicie irrelevantna dla prawa administracyjnego, które formułuje także wobec niej ustalenia normatywne. Co do zasady prawo administracyjne nie zajmuje się jednak administracją prywatną.

W kontekście wyzwań współczesności, jakie stają przed administracją publiczną cywilizacji europejskiej, jej rola jest trudna do przecenienia.

2. Poszukiwanie zamkniętej definicji administracji publicznej

W doktrynie prawa administracyjnego prowadzone były, są i zapewne będą poszukiwania zamkniętej definicji administracji publicznej. W nauce tej gałęzi prawa można w tym zakresie wyróżnić dwa nurty poznawcze. Pierwszy z nich grupuje tych przedstawicieli nauki prawa administracyjnego, którzy stoją na stanowisku, że możliwe jest sformułowanie „leksykalnej” definicji administracji publicznej. Natomiast drugi z kierunków badań doktrynalnych zakłada, że stworzenie powszechnie akceptowalnej, uniwersalnej definicji administracji publicznej nie jest możliwe i z tego względu należy poprzestać na wskazywaniu cech tej administracji.

Administracja może być charakteryzowana w dwóch znaczeniach: podmiotowym i przedmiotowym. Przykładów administracji w znaczeniu podmiotowym dostarcza obowiązujące ustawodawstwo polskie.

Zgodnie z art. 2 u.w.a.r.w. zadania administracji rządowej w województwie wykonują: 1) wojewoda; 2) organy rządowej administracji zespolonej w województwie, w tym kierownicy zespolonych służb, inspekcji i straży; 3) organy niezespolonej administracji rządowej; 4) jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, jeżeli wykonywanie przez nie zadań administracji rządowej wynika z odrębnych ustaw lub z zawartego porozumienia; 5) starosta, jeżeli wykonywanie przez niego zadań administracji rządowej wynika z odrębnych ustaw; 6) inne podmioty, jeżeli wykonywanie przez nie zadań administracji rządowej wynika z odrębnych ustaw.

Natomiast zgodnie z art. 80 ust. 1 i 2 pr. bud. zadania administracji architektoniczno-budowlanej wykonują: 1) starosta; 2) wojewoda; 3) Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, a zadania nadzoru budowlanego wykonują: 1) powiatowy inspektor

nadzoru budowlanego; 2) wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego jako kierownika wojewódzkiego nadzoru budowlanego, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej; 3) Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Administracja w znaczeniu podmiotowym często wykracza poza ramy administracji w znaczeniu przedmiotowym. Przykładowo zgodnie z art. 45a ust. 3 i 4 ustawy o działalności turystycznej¹ kary pieniężne za sprzeczne z prawem wykonywanie działalności turystycznej ustala marszałek województwa w drodze decyzji administracyjnej, od której przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. A zgodnie z art. 59 ust. 1 u.w.a.r.w. wojewoda i organy administracji niezespolonej na podstawie i w granicach upoważnień ujętych w ustawach mogą stanowić akty prawa miejscowego.

Polskie ustawodawstwo zawiera także regulacje normatywne regulujące administrację w znaczeniu przedmiotowym. Według art. 8 p.u.s.p. działalność administracyjna sądów polega na: 1) zapewnieniu odpowiednich warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych funkcjonowania sądu i wykonywania przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3; 2) zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3. Natomiast zgodnie z art. 43 p.u.s.p. regulamin wewnętrznego urzędowania Naczelnego Sądu Administracyjnego ustala Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, a w art. 41 § 1 p.u.s.a. znajdujemy, że to Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, za zgodą Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego, tworzy i znosi wydziały w Izbach.

Artykuł 13 ust. 1 Regulaminu Sejmu stanowi, że porządek dzienny i termin posiedzenia Prezydium Sejmu ustala Marszałek Sejmu.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 4–8 Regulaminu Senatu² Marszałek Senatu: „(...) 4) ustala plan pracy Senatu, po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów, 5) zwołuje posiedzenia Senatu, 6) ustala projekt porządku obrad po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów, 7) przewodniczy obradom Senatu i czuwa nad ich przebiegiem, 8) (...) zarządza drukowanie ustaw uchwalonych przez Sejm, projektów ustaw, projektów uchwał, opinii Komisji Spraw Unii Europejskiej i innych druków senackich, a także doręczenie ich senatorom (...)”.

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 187).

² Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. – Regulamin Senatu (tekst jedn.: M.P. z 2015 r. poz. 805 z późn. zm.).

Wojciech Jakimowicz – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, pracownik naukowy w Katedrze Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego; sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie; autor wielu prac z zakresu prawa i postępowania administracyjnego, w tym monografii: *Publiczne prawa podmiotowe* (Kraków 2002), *Wykładowia w prawie administracyjnym* (Kraków 2006) oraz *Wolność zabudowy w prawie administracyjnym* (Warszawa 2012).

„Przewodnik po prawie administracyjnym” jest kontynuacją formuły wcześniej wydanego podręcznika stanowiącego swojego rodzaju ilustrację dla zagadnień omawianych w publikacji „Prawo administracyjne” profesora Jana Zimmermanna i ma charakter praktycznej pomocy dydaktycznej.

Od czasu poprzedniego wydania podręcznika w wielu obszarach objętych regulacją administracyjnoprawną dokonały się istotne zmiany normatywne. Pojawiły się także nowe opracowania naukowe i kolejne stanowiska judykatury. Ukazało się również następne – zmienione i uzupełnione – wydanie podręcznika do prawa administracyjnego autorstwa profesora Jana Zimmermanna.

W książce zaprezentowane zostały najważniejsze aspekty prawa administracyjnego poprzez wskazanie:

- rzeczywistych przykładów zaczerpniętych z aktualnych przepisów prawnych,
- oryginalnych poglądów orzecznictwa,
- bibliografii dotyczącej prezentowanych kwestii.

Podręcznik zawiera ponadto omówienie przykładowych zagadnień problemowych mogących stanowić przedmiot dyskusji na ćwiczeniach, seminariach i konwersatoriach z prawa administracyjnego.

Poszczególne rozdziały zostały opracowane przez zespoły autorów pod kierunkiem pracowników naukowych Katedry Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Publikacja przeznaczona jest dla studentów prawa i administracji, urzędników administracji publicznej oraz osób zainteresowanych prawem administracyjnym.

9 788380 924857 W02P01

ISBN 978-83-8092-485-7

9 788380 924857

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

LEX Student
—— Prawa

CENA 89 ZŁ (W TYM 5% VAT)